

عنوان مقاله:

مطالعه تطبیقی ساختار طرح و نقش قالی های کردی خراسان با منطقه آذربایجان (قققاز)

محل انتشار:

پژوهشنامه خراسان بزرگ، دوره 8، شماره 29 (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسندگان:

اکرم بخشی - فارغ التحصیل ارشد طراحی فرش از دانشگاه هنر اسلامی تبریز

علی وندشعاری - ریاست دانشکده فرش دانشیار و عضو هیئت علمی دانشگاه هنر اسلامی تبریز

خلاصه مقاله:

قالیبافی از مهمترین هنرهای حائز اهمیت در منطقه آذربایجان محسوب می گردد. در این میان ایران با دارا بودن طوایف و ایلات متفاوت در حوزه بافندگی، از گنجینه سرشار و ارزشمند طرح و نقش نیز برخوردار می باشد. همزمان با کوچ و اسکان ایلات در دیگر نواحی، انتقال فرهنگ و آداب و رسوم هنری نیز از موارد منتقل شده محسوب شده و با توجه به اینکه سنتهای طراحی و نقش پردازی در قالی، زیر مجموعه ای از این فرهنگ تلقی می گردد، فرهنگ هنری قالی بافی نیز متأثر از این جریان بوده است. لذا با بررسی تاریخ جابه جایی ایلات و عشایر کرد ایران و جابجایی های صورت پذیرفته در اسکان کردها از غرب ایران و قفقاز به شمال خراسان به دلیل مجاورت و همنشینی کردهای خراسان گوشه هایی از تاثیر پذیری سنت بافندگی آذربایجان در دستبافته های این اقوام به چشم می خورد. مطالعات نشان میدهد که طرح ها و نقوش به کار رفته در قالی های کردی خراسان از نوع هندسی و ذهنی با الگوپذیری از عوامل پیرامونی چون طبیعت، باورها و اعتقادات می باشد که در در قسمت هایی از ساختار نقشپردازی، طرح و نقش آنها با مشابهت به قالی های آذربایجان اجرا گردیده است. هدف این مقاله مطالعه تطبیقی ساختار طرح و نقش قالی های آذربایجان با کردی خراسان است. این تحقیق از نوع توصیفی - تحلیلی بوده و با رویکرد کیفی به بررسی عناصر تشکیل دهنده طرح و نقش در قالی های آذربایجان و کردی خراسان پرداخته، و از این رو به دنبال یافتن ساختارها و خصوصیات فرمی مشترک و متفاوت در طرح و نقش این قالی ها بوده است. جامعه آماری در این تحقیق متمرکز بر دو منطقه آذربایجان با کرد خراسان می باشد که بدین منظور تعداد نمونه ها به صورت هدفمند انتخاب گردیده از این رو 5 ناحیه بافندگی با 10 نمونه از آذربایجان و 3 ناحیه بافندگی با 9 نمونه از کرد خراسان مورد بررسی قرار گرفته است. روش جمع آوری اطلاعات در پیشینه تصاویر قالی های آذربایجان به شیوه کتابخانه ای و شناسایی نمونه قالی های کرد خراسان به شیوه میدانی توسط نگارندگان صورت پذیرفته است. نتایج این پژوهش نشان میدهد طرح و نقش در قالی های آذربایجان از تنوع بالایی برخوردار بوده چنانچه قسمت هایی از ساختار طرح و نقش در قالی های کرد خراسان با ویژگی های مشابه با آذربایجان اجرا گردیده است. چنانکه اشتراکات فرهنگی دو منطقه موجب گردیده قسمت هایی از فرم های هندسی ترنج، نقشمایه های متن و حاشیه در هر دو منطقه با مشابهت هایی همراه گردد. بیشترین مشابهت در نقشپردازی قالی ها مربوط به فرم ترنج، نوارهای حاشیه و نقشمایه های انتزاعی و گیاهی است.

کلمات کلیدی:

مطالعه تطبیقی، طرح و نقش، قالی، کرد، خراسان، آذربایجان

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/2030375>

